

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiuu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se însoțiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

De ce avem lipsă?

De Dr. I. Broșu.

I.

Mai întâi de toate, ca studenți e în interesul nostru, să promovăm o dezvoltare științifică religioasă a sentimentelor pe cari le avem. Noi dorim să aflăm un răspuns frumos, atât pentru străvechea enigmă a vieții, cât și la întrebările mari ale religiunii, care să ne corespundă evoluției spiritului nostru, să ne răsună fără încetare în inimi și care să armonizeze cu tot felul nostru modern al cugetării și simțirii. Dar pentru primirea unui astfel de răspuns, trebuie mai întâi să ne pregătim inimile, asemenea strunelor unei viole mai înainte de ce arcul divin al măestrului dă glas celor mai duicase cantilene. Despre această dispoziție a inimii sau a spiritului, care e indispensabilă pentru tractarea și rezolvarea întrebărilor religioase, voi vorbi în cele următoare. Care e prin urmare această dispoziție a spiritului?

Întrebarea pe care vrem s'o resolvăm acum, a fost adresată pe vremuri și fericitului Augustin. El a răspuns: *humilitas*, umilință. L-au întrebat apoi din nou, care este a doua condiție pentru credință? „Iarăș umilință”. Și a treia? „Nimic alta decât umilință”. Acesta e răspunsul lui Augustin, uriașul științii față de care și azi mulți din cei mai însemnați teologi nu-s decât pitici și pigmei neînsemnați. Dar ce am răspunde noi de pildă, dacă ni s'ar adresa cineva cu aceeași întrebare? Poate ne vom imagina că nu greșim, dacă spunem că umilința e un cuvânt prea învechit, e nemodern și se află în contrazicere față de sentimentul îndreptățit al personalității și individualității omenești, ce pare a ne chema să fim conducători și luminători ai secolului al 20-lea. Nu zic nici eu că n'a-

vem dreptate, de oarece există de fapt o umilință, ce n'are nici o valoare etică, nefiind bazată pe adevăr. Dar există și un sentiment al demnității personale fără de valoare, tocmai pentru că se sprijinește pe neadevăr. Amândouă, atât umilința, cât și sentimentul demnității personale, trebuie să se desvoalte din acelaș pământ, adevărul și al cunoașterii de sine adevărate.

Aceasta este prin urmare cea dintâi cerință, fără de care n'avem voie să ne apropiem de nici o deslegare a întrebărilor religioase. Trebuie să avem mai presus de toate în față un *sentiment puternic pentru adevăr* și dragoste nețărmurită pentru acest neacoperit, gol și poate de cele mai multeori incomod și crud adevăr.

Pentru că să ajungem la un rezultat satisfăcător, noi studenții trebuie să avem curajul cunoașterii proprii, trebuie să iubim adevărul. Fără de aceste două fapte reale puternice, nu ne putem crea o dispoziție favorabilă a spiritului, pentru rezolvarea chestiunii îndreptățirii credinței.

„Cunoaște-te pe tine însuți!” Primul filosof, Thales, unul din cei șapte înțelepți ai vechimii a stabilit propozițiunea aceasta, ca pe cea dintâi regulă a adevărului, iar deasupra porții templului zeului înțelepciunii grecești, Apollo, nu era nimic alta scris, decât sobru: „Cunoaște-te pe tine însuți”. La ce ne conduce o examinare proprie, sinceră? La două lucruri: la cunoașterea nimicniciei și slăbiciunii noastre neputincioase și la cunoașterea mărimii noastre nețărmurate de care suntem părtași.

Mai întâi la cunoașterea nimicniciei. Ce înseamnă omul în univers, în lume? Ce însemni tu, și ce însemn eu, între 1500 milioane de oameni, cari împopulează ca furnicile pământul, și ce este pământul acesta negru între toate planetele și

stelele, cari formează sistemul nostru solar, și ce înseamnă acest soare în cuprinsul căruia ar încăpea multe pământuri, față de miriadele de sori, cari zboară prin necuprinsele cuprinsuri dela zidirea lumii cu o vertiginoasă iuteală, a căror depărtare de abia o mai putem calcula cu ajutorul anilor de lumină, și a căror mărime grozavă rămâne neînțeleasă chiar și celor mai puternice și avântate fantasii poetice? Ce suntem noi față de aceste mărimi adevărate și reale? Un atom, o nimica. Dar *spiritul* omenesc, oare nu-i mai mare decât tot conglomeratul uriaș de materie? O da, e cu mult mai mare, pentru că el a cucerit puterile naturii, a cucerit și biruit ape, focul, aerul și vântul, aducându-le în serviciul său pe toate; secolul invențiilor tehnice a fost un strălucit zbor de învingere al spiritului omenesc peste puterile firii. Și totuș — el a rămas mic, neînțeleș de mic! Când turtunile și taifunele răscolesc mările până în măruntae, scufundând corăbiile mari și acoperind insule cu ape, unde a rămas puterea lui îndrăzneată? Unde a rămas puterea lui, când acum trei ani cutremurul de pământ a înghițit misterios sub ruine atâtea mii de vieți de oameni la Messina? Unde a fost energia lui, când în cutare mină de cărbuni o explozie de gaze asfixiază sute de piepturi? Ce poate face spiritul omenesc împotriva puterilor elementare ale naturii, împotriva ploii și soarelui, împotriva grindinii și vântului, împotriva căldurii și frigului? Trebuie să mărturisim adevărul, că cu toată cultura și tehnica noastră de care dispunem, am rămas mici, de tot mici și neputincioși!

Să examinăm și spiritul din partea aceea, care-i compete lui și să vedem ce a prestat pe terenul căutării eterne a adevărului? Aici și-a putut arăta toată puterea lui briliantă și mărimea sa strălucitoare. Dar în nici un loc mai deosebit, ca

tocmai pe terenul acesta a trebuit el spiritul să-și mărturisească cu mai multă umilință și pe față neputința sa. Terenul științei se întinde întocmai ca și un câmp nemăsurat de larg, și aceea ce are fiecare om singuratic de cultivat pe el, e numai o neînsemnată parcelă dintr'o nemărginită suprafață. Nici unde nu a izbutit mai repede principiul împărțirii muncii, ca pe terenul exploatarei științifice; cele mai de seamă capacități științifice sunt specialiști; vechea *universitas literarum* s'a disolvat de mult în facultăți singuratic și în cadrele fiecărei facultăți își desvoaltă știința sa câte un profesor ordinar specialist. Această împărțire a muncii ne poate servi ca argument puternic, pentru dovedirea mărginirii spiritului omenesc singuratic. Dar spiritul omenesc n'ajunge numai pe acest teren la o fine nemulțămitoare. Socrates a mărturisit foarte frumos și profund la finea cercetărilor sale: „știu, că nu știu nimic”; asemenea un naturalist de talia lui Dubois-Reymond a rostit un sincer „*ignorabimus*”, iar Pasteur a exclamat cu tot dreptul: „*il restera toujours des mystères pour les grands savants!*”. Dar să ne îndreptăm numai la Faust, pe care-l cunoaștem la acest tip în veci modern al căutării adevărului și norocului, prin rostul căruia chiar un Goethe și-a spus ultima sentință:

„Da steh ich nun, ich armer Tor!
Und bin so klug als wie zuvor...
Und sehe, dass wir nichts wissen können!”

Ce sentimente ne pot evoca lucrurile acestea în sufletul nostru, și ce dispoziții în noi, cari încă nici pe un singur teren special nu putem susține și n'avem dreptul să zicem, că suntem oamenii științei, cu atât mai puțin măestrii?

Iar dacă ne vom examina și mai departe, vom descoperi o altă slăbiciune nouă în internul nostru: *incapabilitatea elică*. Nu-i așa, că toți avem în inimile noastre ideale înalte,

FOIȘOARĂ.

Sibiuu.

De Silv. Moldovan.
(Fine).

Sibiuu are împrejurimi foarte frumoase, bogate în priveliști încântătoare. Dela oras spre sud și sud-vest se înalță munții Tâbinului, iar la poalele lor se estinde șesul Tâbinului, mărginit la nord de un ținut cu dealuri și coline.

Munții Tâbinului stau în legătură spre vest cu munții Parângului și ai Sebeșului, iar spre răsărit se estind până la Pasul Tarnului-Roșu, care-i desparte, o a brazdă uriașă, de munții Făgărașului.

Trunchiul lor este Frumoasa, cu vârful cel mai înalt al acestor munți, cu Cindrelul, care are o înălțime de 2248 m. De pe vârful acestuia avem o privire largă și frumoasă asupra celorlalte piscuri ale acestor munți, acoperiți pe coastele lor cu bogate păduri de brad. Astfel sunt: Beșineul și Găușora, între râurile Tâbin și Sadu, apoi Ghihanul spre Râșinari, Prejbea către Cîsnădie și pe la frontieră piscurile Otiagu, Galbina sau Voinesgul-cătănesc, Vârful-mare etc.

În depărtare de vre-o trei ore spre sud-vest dela Cindrel se înalță Piatra-albă,

(2183 m.), de pe culmea căreia ni se deschide o panoramă mărească în regiunea munților. Spre sud zărim, ca o tăietură adâncă valea Lotrului, apoi în alte părți se înșiruie uriașii șoți ai Pietrei, mai în apropiere Frumoasa, Stefleștii, mai departe spre apus Vârful lui Petru, Sureanu și în depărtarea albastrie grupa Parângului și a Retezatului din țara Hațegului. Spre ost vederea ne pătrunde iarăși în mare depărtare și se oprește de colosul munților Făgărașului, dincolo de Oit. La Piatra-albă, cum și la Duș, spre nord dela Cindrel, sunt sistematizate în timpul verii oficii de vamă, de oarece pe potcoile de munte de pe aici se trec multe vite, oi și mărfuri în România și invers. La pasul Duș (1445m) regiunea este foarte plăcută, o climă blândă stăpânește locul, care este o stațiune climaterică, căutată de bolnavii de piept. O altă stațiune climaterică cercetată este la Păltiniș (Hohe Rinne) la înălțime de 1400 m. și în depărtare de 3—4 ore dela Râșinari.

Dintre râulețele, cari izvorăsc în munții Tâbinului, două sunt de remarcă. Unul este râul Sadului, cu o vale lungă și romantică; el se varsă în Tâbin lângă Tălmăcin. Celălalt este Tâbinul, care se alăturează din două brațe, din Râul-mare și Râul-mic. La poalele Cindrelului și Frumoasei, în două văi romantice se află ascunse ca niște mărgăritare, două lacuri

cristaline: Iezerul-mare (1992 m.) și Iezerul-mic (2060 m.) Din ele își ia obârșia râul Tâbin.

Ciobanii din acesti munți povestesc, că iezerele acestea, din cari se adapă Tâbinul, s'au născut din lacrimi, din lacrimile durerii și bănatului, lacrimi de fată mare.

Zice că în acesti munți, pe la Frumoasa trăia odinioară o fată de cioban, mândră și frumoasă, mai frumoasă ca zinele năzdrăvane. Să fi umblat o țară întreagă și nu-l găseri părechea. Ciobanii o desmierdau cu numele de „Frumoasa” munților. Dela ea și-a primit muntele acest nume, ocl are până azi. Tot pe atunci erau pe aici doi ciobani tineri și voinici, drepti ca brezi și viteji fără seamăn. Ei se luau la trântă cu ursul și-l răpuneau în luptă dreaptă și prindeau în fugă căprioarele sprintene. Voinicii ciobani au îndrăgit fiecare pe Frumoasa, fata însă îi iubea pe amândoi deopotrivă; ea nu-și putea da inima întreagă nici unuia dintre ei. Iar când o fată mare iubește doi voinici deodată, să știți, că nu e bine, este o pacoste și lucrul n'are să ia sfârșit bun. Așa s'a întâmplat și aici. Cei doi voinici văzură în curând, că așa nu pot trăi, că trebuie să se aleagă într'un fel și se învoiră să hotărască între ei lupta, lupta dreaptă, pe moarte pe viață. Și într'o frumoasă zi de vară se încăierară la

luptă, pe o culme de munte, armat fiecare cu câte-o ghioagă tăntuită. Grea li-a fost lupta, și se părea fără sfârșit, căci fiecare era meșter și la atac și la apărare. Vinele se încordau, sângele țignea din răni, dar voinicii nu se dau. Deodată unul se potolii și în clipa următoare se rostogoli de vale cu capul zdrobit de ghioaga protivnicului.

Învingătorul dădu un chiot de bucurie și plecă în calea Frumoasei, dar n'ajuse departe. Rănilor primite îi secară puterile și în o altă vale din apropiere își găsi sfârșitul, asemenea tovarășului său.

Când Frumoasa munților găsi pe iubii ei fără suflare, îi jeli și-i plăse mult, zile întregi, nenumărate, pe locul unde li s'a stăns viața. Ochii i-au devenit un izvor de lacrimi nesezate și din lacrimile aceste de durere s'au făcut cele două iezere. Și apa lor este și azi curată și limpede, ca lacrima...

Din aceste lacuri alpine izvorește Râul-mare și Râul-mic, cari se împreună din sus de comuna Gararului și formează Tâbinul. Pe văile lor dăm de partii pitorești și romantice.

Astfel se află pe Râul-mare o frumoasă strâmtoare, numită „la Poartă”, unde alvia râului este strâmtorată de stânci și apa curge ca prin o poartă cu zăzet prin-

Director la B. Sibiuu

că ne însușim puternic în fața eroismului și forței morale, în fața credinței și prieteniei, a cinstei și iubirii de adevăr, că suntem în stare poate să ne jertfim uneori chiar pentru iubire și umanitate, pentru curățenie și castitate nemaculată, pentru onoare? Dar însușirea aceasta este ea și adevărată? Să fim puțin sinceri și să recunoaștem, că cu toată însușirea noastră totuși rămânând mult în urma idealului, căutând adesea să umplem golul, ce-l avem în suflet, cu sofistării și paradoxe încurcate. În mijlocul idealului da, suntem eroi și urieși; dar în realitate nu suntem alta decât niște pitici! Iată primul rod al faimosului „cunoaște-te pe tine însuși”, adică recunoașterea slăbiciunii și micimii noastre fizice, intelectuale și morale!

Aceasta nu le spun însă, pentru că să deștept sau să nutresc față de viață, de cultură și de știință, pesimismul care ucide forța de muncă și bucuria, prin aceea că oprește zborul spiritului și al puterii prin demonstrarea prea evidentă și crudă a slăbiciunii și mărginirii noastre. Sau poate noi vrem să căutăm chiar în acest pesimism o scăpare, ce de pildă un bolnav într'un spital? Nu, absolut nu, nu vrem! Noi nu putem întrebuința pesimismul, ca pe o rădăcină adevărată și puternică; pentru religiozitate noi studenții avem dimpotrivă lipsă de optimismul vesel, pozitiv, care ne însușește pentru scopuri mari, și care în conștiința puterii sale prestează uneori lucruri însemnate. Intenția mea n'a fost alta, decât să arăt că omul, după cum fiecare poartă în sine darurile trupului și ale sufletului, în îndeplinirea scopurilor și chemării sale pământești e ființă de o astfel de neperfecțiune, încât o onorabilă examinare proprie poate să-i răpească sentimentul acela trufă al mulțămirii și îndestulării proprii neactive.

Și tocmai această cunoaștere, adică faptul că nu ne lăsăm mulțămii cu ori și ce prestează omul chiar dacă în adevăr e mare, îmi face impresia unei dovezi zdrobitoare a sublimității și mărimii noastre, și presupunerea acestei mărimi a noastre e cel mai copt și mai nobil rod, al vechiului „cunoaște-te pe tine însuși”. Căci dacă ne examinăm și mai intensiv, aflăm în adâncul ființei sufletului nostru un sentiment remarcabil. În pieptul nostru viețuiește un sentiment și o conștiință, — l-aș putea numi *sentimentul infinitului* — ce ne spune: tu ești altceva, tu ești mai mare decât cele mai puternice forțe fi-

tre bolovani. Mai în jos ni se prezintă o cascadă a râului, cu cădere de vre-o 12 m., care ou stâncile din apropiere și ou împrejurimea pădurează și sălbatică formează un tablou romantic.

Tibinul eșind dintre munți își ia cursul pe șesul de asemenea numire și din jos de Sibiu, în semicerc, se îndreaptă spre Olt. Din unghiul acestui semicerc, de pe dealurile Gușterii avem o privire romantică asupra șesului și munților Tibinului.

În apropiere vedem Sibiu, cu zidurile vechi, ou complexul de case, acoperite ou olane roșii și ou turnurile diferitelor biserici, apoi mai departe se desvăluie șesul Tibinului ou sate dese și în fundul tabloului măreții munți dela frontiera în o linie continuă, întreruptă numai la un loc de frumosul pas al Turnului-Roșu, unde munții se desfac, făcând loc valurilor Oltului.

Șesul Tibinului are o suprafață de 340 km. □ (6 miluri □) și este foarte fructifer. Pe el se află așezate mai multe localități înfloritoare, ou locuitori Români și Sași, ou deosebire pe la poalele munților. Astfel sunt Rășinari, Cislădia și Cislădioare, comuna urbană Săliște, Orlat, apoi la nord între dealuri Oana-Sibiului ș. a.

zice ale universului. Acolo în suflet mai trăiește și un dor aprins după adevărul întreg și mare, o dorință care nu se stânge nici chiar prin cugetarea că noi cu toată munca de specializare pe care o facem, nu putem prinde cu ochii decât o palidă rază din acest adevăr. În fine mai este în inima noastră o cerere după ceva cu adevărat mare, după un ideal etic și personal; iar această simțire a grandiozității forței morale n'o perde nici chiar desmoștenitul moral și enervatul. Realitatea sentimentelor de infinit, cari le purtăm în noi, se află într'o frapantă și interesantă contradicție cu recunoașterea micimii noastre. Un singur fapt ne limpezește bine însă această contradicție, adică siguranța nerăsturnabilă, că omul pământesc, acest atom în univers, cu toate ale sale progrese făcute în știință, în cultură și tehnică, tot mai poartă în sine încă destinarea pentru ceva mai mare și mai superior. Spiritul omenesc e dispus și are dorința pentru o îndeplinire a adevărului, ce nu i-o oferă însă nici o știință de pe pământ. Dacă mai adaogăm că toată știința și activitatea pentru specializare nu poate umplea pe deplin sufletul, ci lasă totdeauna în urmă un gol al nemulțămirii, un gol intern în mijlocul lui, ajungem la convingerea, că tu, adică noi suntem creați pentru ceva mai superior! Și de aci fac concluzia, că dacă destinarea, țânta și scopul existenței și vieții mele se află dincolo de pământ, și dacă recunosc insuficiența naturii mele omenești, în neputința ei fizică și psihică, atunci mă îngrijesc de conducători și sprijinitori, care să-mi arete calea unde să merg, — și atunci îmi vor răsări deodată pe firmamentul sufletului stelele frumoase ale credinței.

Care e, prin urmare, dispoziția indispensabilă a sufletului, ou ajutorul căreia singură numai avem voe să ne apropiem de chestiunile religioase? Augustin a spus — *humilitas*. Să sperăm o înțelegere deplină a acestui răspuns, mai ou seamă noi cari ne aflăm ca fii ai secolului al 20-lea într'o frumoasă activitate a dezvoltării nobile și desăvârșite, a personalității noastre. Da, avem trebuință de umilință, despre care sună cuvintele: *humilitas est veritas, umilința care e adevăr*, aceea umilință care se sprijinește pe o examinare și o cunoaștere proprie onorabilă. Nu vom spune niciodată: acum am terminat! Când ne aflăm în fața întrebărilor vieții și a adevărului, ori cât am fi lucrat de mult, n'am terminat niciodată, ci dimpotrivă suntem ucenici sau suntem chiar numai neînsemnați începători. Această stare a sufletului e adevărată dispoziție la căutarea și aflarea adevărului și ea deschide totdeauna porțile inimii în fața credinței înaintea lui Dumnezeu!

Aviz.

Dupăce Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” a hotărât să-și țină adunarea generală anul acesta la Blaj, în zilele de 15/28 — 17/30 August, când își va ține adunarea generală și „Societatea pentru fond de teatru român”. — rugăm pe această cale pe toți P. T. Domni, cari doresc să ia parte la aceste adunări, ca pentru a li se putea rezerva cuartire, să se anunțe la comitetul de încuierare până la 2/15 August. Scrisorile să se adreseze dlui Dr. Dănilă Szabó, avocat.

Blaj, la 21 Iulie 1911.

Dr. Iuliu Maniu A. C. Domșa
preș. com. aranjator. secretar.

Unitatea de limbă

— Dintr'o prelegere. —

Profesorul universitar, dl A. D. Xenopol, cunoscutul istoric, a ținut zilele acestea, cum am vestit, o prelegere la cursurile de vară din Vălenii de munte. A vorbit desore „Unitatea sufletească a poporului român”. Din această interesantă prelegere publicăm, după ziare de dincolo de munți, părțile privitoare la unitatea de limbă.

Fiecare popor, zice dl Xenopol, își are un suflet al lui, deosebit de sufletul individual. Sunt adevărate manifestări ale poporului, care se deosebesc de manifestările individuale, prin aceea că în ele se cuprinde sufletul totalității. Jocurile și cântecele naționale, de pildă, sunt manifestări colective, care sunt aceleași pretutindeni. Mai presus de toate însă, găsim limba noastră, pe care n'am creat-o noi, ci am primit o din partea înaintașilor.

Limba nu e o creațiune individuală, ci ea se datorește nesfârșitului șir de generații care au lucrat în curgerea vremii la plămădirea ei. Sufletul nostru românesc, pe lângă alte însușiri, are și această minunată însușire de a fi unitar. Aceeași limbă se vorbește în toate colțurile locuite de Români. Sunt firește, mici deosebiri de cuvinte care nu împiedică de loc puțința unei înțelegeri între oameni. Uitați-vă însă la popoarele din Apus. De pildă, la poporul italian. Piemontesul nu înțelege pe Lombard, și acesta nu înțelege pe Napolitan. În Franța tot așa. Bretonul, — alt popor, — nu înțelege pe Parisian, și dialectul din Provența, — altă limbă — nu e înțeles de locuitorii din celelalte părți. Sunt deosebiri nu numai de cuvinte, ci și în ceea ce privește structura sintactică. Limbile apusene, prin urmare, sunt împărțite în adevărate dialecte. La noi însă e ou totul altfel. Dacă în Maramurăș de pildă s'ar naște un poet mare, el poate fi înțeles ou ușurință în toate celelalte părți. Lăptirea ideilor se face la noi fără nici o pedecă. Bretonul din Franța, dacă vrea să-și însușească creațiunile literare, trebuie mai întâi să-și însușească prin studiu îndelungat limba cultă, care se deosebește de limba vorbită de el. Bavarezul sau Saxonul trebuie de asemenea să învețe prin școală limba lui Luther. Tot așa și ou limba lui Dante. De aceea creațiunile lor literare se răspândesc ou multă greutate în păturile de jos, pentru că la popoarele din Apus trebuie o pregătire și pentru formă și pentru fond.

Noi însă putem să răspândim cultura ou mult mai ușor, fiindcă limba poporului nostru este în același timp și limba noastră cultă.

Nu numai între diferitele regiuni locuite de Români e aceeași limbă, ci și între toate straturile sociale. Omul cult vorbește aceeași limbă ca și țăranul. Gândirea, prin urmare, străbate ou ușurință dela regiune la regiune și dela strat la strat. Circulația ideilor nu poate fi împiedecată prin nimic. De unde izvoarește această unitate de limbă a poporului românesc? E o minune ou atât mai mare, ou cât pragul Carpaților se interpune de a curmezișul neamului nostru. În alte țări nu există nici o pedecă naturală, și ou toate acestea găsim cele mai adânci deosebiri de limbă. La noi dimpotrivă, sunt pedeci naturale, fără să existe deosebiri de grai. Iată pe scurt cauzele acestui fenomen deosebit:

Dupăce Aurelian părește Dacia pe la anul 270, Românii se retrag în sinul munților, ducând viața rătăcitoare a păstorului, care și poartă turma din loc în loc. Ei bine, această continuă pribegie dela munte la câmpie și dela câmpie la munte e cea dintâi și cea mai însemnată cauză a unității noastre de limbă. Ca o dovadă întăritoare avem dialectul macedonean, care se deosebește de limba noastră chiar și prin construcțiile sale sintactice. Luorul se explică prin aceea, că între noi și între Macedo-Români a fost cea mai desăvârșită lipsă de contact din pricina popoarelor slave interpușe.

Ca să ne dăm bine seama de marele folos al unității de limbă, vom aduce ou exemplul. Să ne uităm de pildă la Grecii de azi.

Ei pretind că sunt tot una ou Grecii antici. Cum asta? Un Grec modern să noată fi ou tot dinadinsul un Grec antic! Foarte simplu: Limba lor cultă de azi e limba vorbită de Grecii de altădată.

Această limbă însă nu e înțeleasă de loc de câtră popor, așa încât ideile superioare nu pot să străbată în straturile de jos. Grecii vor ou ori ce preț să învie o limbă moartă, și aceasta constituie ou mare și neiertată greșală față de cultura lor. Dacă poporul elin a fost un deschișor de drumuri, apoi Grecii de astăzi sunt lipșiți de ori ce manifestare superioară, fiind osândiți să rămână un popor steril în cele intelectuale, și această din pricină că ele-

mente de cultură nu pot circula ou ușurință dela strat la strat.

Și la noi a bătuit odată o asemenea direcție greșită. E faimoasa direcție latinistă, prin care se încerca o îndepărtare a noastră în chip silit dela limba vorbită. Am scăpat însă de această rătăcire, prin lupta dusă de Odobescu și de „Junimea” din Iași....

Conferențele învățătoarești.

Cântarea și însemnătatea ei educativă

de Iuliu Crișan, inv. în Săliște.

I.

În toate timpurile cântarea a fost considerată ca unul dintre cei mai însemnați factori în dezvoltarea vieții religioase morale, sociale și naționale.

Despre aceasta ne poate servi, între altele drept dovadă grija și străduința cu care s'a cultivat ea, încă în cele mai vechi timpuri, despre cari istorie, această mortoră a vremii, ne povestește.

Între popoarele, cari s'au distins ou deosebire din acest punct de vedere, amintesc aici pe Egipțeni, pe Iidovi, dar mai ales pe Greci, cari și'n cântare ca și în celelalte științe au pus fundamentul, pe care s'au dezvoltat toate, până ce au ajuns la starea de azi.

După lăptirea creștinismului cultivarea ei s'a făcut încă ou mai multă străduință, căci acum ea primi unul dintre cele mai însemnate roluri în serviciul divin. În aceste timpuri cultivarea ei se făcea sub conducerea papilor și a episcopilor, între cari în locul prim este episcopul Ambrosie, care voină a desfășura în biserică toată pompa creștinismului*, a scris însuși cea dintâi carte de cântări bisericești, apoi papa Grigorie I, care a format cântul gregorian, constător din 8 glasuri, cari s'au lăptit în toate bisericile și se susține până astăzi.

Dar cântarea și în timpul de față se cultivă ou mare îngrijire de diferitele popoare, în fruntea căror fără îndoială stă poporul german, care a făcut mari sforțări întru regularea și acimizarea cântării în țeara sa, dându-i un colorit propriu național.

Dar nu fără motiv sunt aceste străduințe, aceste eforturi ale diferitelor popoare, căci cântarea are ou mare importanță.

II.

Însă de a vorbi mai pe larg despre această importantă, e de lipsă a răspunde la întrebările: ce e muzică, ce reprezintă ea, și cari îi sunt mijloacele reprezentative?

Muzica, ca artă, este un limbaj al sufletului, și încă cel mai perfect. Ou ajutorul acestui limbaj omul își desvălește partea cea mai intimă, cea mai tainică a sufletului pentru a cărei exprimare limba este prea săracă, prea imperfectă. Și ca să ne convingem despre aceasta, n'avem decât să trecem pe din naintea ochilor nostri suferințele anumite aote din viața noastră, ca d. e. următorul: Se zicem, că convorbirea noastră se face despre primăvară, despre frumusețile primăverii. În acest caz vorbirea noastră la început va fi rece, dar ou cât ne vom aprofunda mai mult în apăsarea acelor frumuseți, înimă ni se încălzește, se umple de sentimente, vorbirea devine mai întoată, mai declaratorie; iar când inima ne este plină de sentimentele plăcute, ce ni le procură primăvara, vorbirea încetează și sentimentele noastre se revărsă într'un cântec, ca. d. e.

*Primăvara cea verzie,
Ou coșita-i aurie,
Ni-a sosit voios în țeară,
Drăguța primăvară*.

Și iarăși, când cineva ne povestește despre moartea unei persoane scumpe, încetul ou încetul inima noastră se mișcă, se aprinde, se umple de sentimentele regretului și a unei mâhniri contra regulilor naturii, căror omul, această „ființă vană” e supus, și când inima ne este plină de aceste sentimente, lacrimi inundează fața noastră, fiind și plânsul un mijloc de manifestare, dar nu destul de satisfăcător, de aceea și acum rezurgem la cântare, și într'o melodie jalnică, neagră ca și inimile noastre, ne spunem sentimentele ce ne predominază.

Când amuștește graiul omenesc, zice Alexi în tractatul său de estetică, fiind afectul prea mare, prea adânc, prea susținut, fiindcă sublimul și profundul se pot numai simți și presimți, și fiind această simțire prea ruginată, prea gingașă pentru a se manifesta prin cuvinte, atunci sufletul omenesc trece la lumea tonurilor și cântă; își varșă simțirea sau pune pe artistul muzical să i-o cânte, pe acela care știe să manifesteze prin tonuri, ceea ce

mișcă inima omului în bucurie, în durere, în credință, în speranță, în dor și amor".

Iată ce este muzica. Repet, ea este „graiul simțirii”.

Muzica însă cu toate că direct nu exprimă decât sentimente, totuși și ea, ca și sculptura, pictura și poezia trebuie să aibă un fond, care poate fi idee, un eveniment, sau un fapt.

Drept dovadă despre aceasta ne poate servi faptul, că auzind un marș, ne cugețăm la plecare; auzind un imn ne cugețăm la o festivitate religioasă, iar la auzul unui bocet ne gândim la moarte.

În cazul prim plecării, în al doilea festivitatea, iar în al treilea moartea au servit de fond pentru respectivele cântări.

Că anumite idei se pot picta și în muzica prin tonuri, ne dovedește Haydn, care în „Creațiune” a zugrăvit: „întuneceamă și valorile chaosului, din care apoi se făcu lumina creatoare, ziua și cu ea ordinea și coordonanța lumii”.

E drept însă, că precum am zis, muzica direct nu exprimă decât sentimente și și exprimarea acestora n'are precisiunea celorlalte arte, căci ea exprimă veselie, entuziasmul, înfrustrarea fără a ne putea spune și cauzele, ori le motivează; dar o muzică care n'are un fond, o idee, nu poate să ne mulțimească fie ea cât de bine sunătoare. În cazul acesta se poate asemăna acelor poezii, cari deși alcătuite după toate regulile, dar neexprimând nimic n'au nici o valoare.

Mijlocul de reprezentare al muzicii este tonul, singurul în stare a exprima și a manifesta în mod estetic și cele mai ascunse părți ale sufletului omenesc.

Tonul, sunetul, iată ce dă viață lumii. Dacă n'ar fi tonul, lumea n'ar avea farmecul cel-l are. Căci, „ce ar fi d. e. splendoarea primăverii, dacă n'ar răsună cântecul pasărilor, dacă nu s'ar auzi freemătul frunzelor, dacă n'ar fi murmurul apei, dacă n'ar durdui tunetul, dacă n'ar pocni focul, dacă nici o mișcare n'ar da nici un sunet?”

Ar fi rece și înțepenită.

Ce ar fi viața omului fără ton, fără mijlocul de a-și putea spune vrerile, bucuria, înfrustrarea, entuziasmul?

Ar fi mută și lipsită de viață.

În ton zace puterea oratorului, în ton zace măiestria artistului, prin ton săracul moaie inima impetrită a avarului.

Iată ce e tonul.

Și de el ca armă dispune singură muzica, care eserită asupra omului cea mai puternică influență, întrecând în privința aceasta pe toate celelalte arte, cu toate că e lipsită de precisiunea lor.

(Va urma).

Anunț școlar.

Internatul de fete din Brașov și școala de menaj și industrie casnică.

Reuniunea femeilor române din Brașov aduce la cunoștința onoratului public condițiile de admitere în internatul său, pe care îl susține și subvenționează cu o sumă însemnată spre a putea primi eleve cu taxe cât se poate de reduse.

Învățământul practic cuprinde: pregătirea bucatelor, întreținerea locuinței, spălatul și călcatul, legumăritul, croitul de rochii și de rufărie, cusutul cu mașina, diferitele lucruri de mână până la cele mai variate broderii, executarea jachetelor împletite, țesutul la războiul dela cele mai simple până la țesături de Smyrna, covoare și costume naționale.

Învățământul teoretic se completează cu învățământul teoretic, tratând despre teoria bucătăriei cu tot ce cade în sfera unei bune economii de casă, teoria orioției, contabilitate și chemie culinară, igienă, înțelepciune religioasă, limbă și literatură română, limba maghiară și germană, cântări, desen, educație familială.

Localul internatului este proprietatea Reuniunii și este situat în cea mai frumoasă parte a orașului și se compune din două corpuri de casă împreună cu curte și grădină mare.

Primirea elevelor în internat se face cu 1 Septembrie st. v. (14 Sept. st. n.). De oarece numărul locurilor este limitat, părinții doritori de a aduce fiicele lor sunt rugați a anunța cât mai din vreme înscrierea.

Taxa anuală este pentru întreținerea și instruirea completă de 400 coroane, inclusive îngrijirea medicală și băi, adică câte 40 cor. lunar. Taxele se plătesc anticipativ lunar, cu obligamentul de a achita toate 10 lunile ale anului școlar.

Elevule solvente vor trebui să aibă vârsta de 12 ani, să prezente certificat de școală, de botez și de revaccinare.

Fiecare elevă va aduce cu sine: rufărie de corp, câte 6 bucăți, cămăși, pantaloni, camisoane, ciorapi și 12 batiste.

Așternut de pat: saltea, 2 perini și plapomă cu câte două rânduri de rufărie (4 fețe de perină, 2 cearșafe de plapomă și două cearșafe de saltea (lepedee). Ștergare și serviete câte 4. Un ouă, o furculiță, o lingură mare și o linguriță mică. Perie de haine, perie de cap și perie de dinți, pieptene rar și des. Un palton (haină de iarnă) o cârpă sau un șal pentru curte.

Pentru uniformitate s'au reglementat costume uniforme, precum și șorturi uniforme, pe care elevele trebuie să și-le lăcreze în internat.

Localul și direcția internatului se află în Brașov, șirul Spitalului nr. 10.

Informațiuni se pot lua dela prezidenta Reuniunii, Brașov, str. Fântâni 34.

Maria B. Băulescu
prezidentă.

Ioan Lengeru
secretar.

NOUTĂȚI.

Profesor seminarial pentru catedra de limba maghiară și germană în secțiunea pedagogică a seminarului „Andreian” a fost ales dl *Eugen Todoran*, care în anul școlar trecut a provăzut aceste studii în calitate de profesor suplent.

Protopresbiteratul Cohalmului vacant. Protopresbiterul, P. O. D. *Tit V. Gheaja*, după serviciu devotat de peste 40 ani, din motive sanitare s'a rugat să fie dispensat dela funcțiunea de protopresbiter și paroh în tractul Cohalmului. Consistorul arhidiecezan în ședința sa plenară din 11 Iulie v. a. c. luând la cunoștință dimisiunea numitului protopresbiter, a declarat postul de protopresbiter al tractului Cohalm vacant. Cu administrațiunea interimară a tractului a fost încredințat parohul *Ioan Bercan* din parohia centrală Cohalm.

Înștiințare. Se aduce la cunoștință învățătorilor noștri, că Cartea de cetire română pentru cl. V.—VI. a școlilor noastre confesionale — de Dr. Ioan Stroeia, Dumitru Lăpădat și Iuliu Crișan, s'a pus sub tipar și va apărea în timpul cel mai scurt. Tot cu această ocazie se aduce la cunoștință, că în cel mai scurt timp se va pune în vânzare colecția de cântece pentru școlile noastre populare, întocmită de profesorul Timotei Popovici.

Monarhul și manevrele. Se vestește din Viena, că Majestatea Sa nu va participa la manevrele ce se vor ține în Septembrie în părțile nord ale țării, pentru a nu se expune la strapațe prea mari. Manevrele de toamnă se fac sub conducerea moștenitorului de tron Francisc Ferdinand și a șefului din statul major Conrad-Hötzendorf.

Știre personală. Noul comandant de corp, Excelența Sa generalul Hermann Köves de Kövesháza, a sosit la Sibiu cu trenul de ieri, Joi, la amiază. La gară a fost așteptat de o companie de onoare cu muzică și stindard, precum și de ofițerimea întreagă din garnizoana Sibiului și de autoritățile civile ale orașului. La intrarea trenului în gară, muzica militară a fotonat imnul împărațesc, iar compania de onoare a dat onorurile obișnuite. Primarul orașului, dl Dör, a rostit câteva cuvinte de bună sosire, la care a mulțumit noul comandant. După defilarea soldaților, s'a făcut intrarea în oraș. Un public numeros atât la gară, cât și pe strade, a salutat sosirea Excelenței sale în mijlocul orașului nostru.

Logodnă princiară. La Raconigi s'a făcut logodna principesei Elena a Sârbiei cu principele Ion, fiul Marelui duce Constantin, vărul țarului.

Manevrele din Dalmatia. Din Zara se vestește, că s'au făcut toate pregătirile necesare pentru manevrele mari din August. Moștenitorul de tron va ține în 18 August o revistă asupra trupelor de pe mare și de pe uscat. În preșeara zilei atât crașul, cât și corăbiile, vor fi iluminate.

Hymen. Dl Dr. *Ion Giurgiu* și doamna *Natalia Bucur* își anunță o nunta, ce se va celebra în 30 Iulie n. a. c., în biserica din Indol.

Congresul raselor în Londra s'a deschis Miercuri. Ziarul „Românul” din Arad scrie, că la congresul acesta internațional etnografic din Londra participă, din încredințarea comitetului național, și părintele Dr. *Vasile Lucaci*, ca reprezentant al românilor din Ungaria și Transilvania. Părintele Lucaci va vorbi despre „Chesțiunea rasei române în Orientul Europei”.

Foc uriaș. Duminecă și Luni a bătut Constantinopol un incendiu grosnic, care din cauza vântului puternic s'a întins repede în mai multe direcțiuni, fără ca pompierii să-l poată stănge. De zece de ani nu s'a mai pomenit în Constantinopol un foc ca acela. Au ars peste șase mii de case, prăvălii, școli și moschee. Pagubele pricinuite se urocă la câteva milioane. Sultatul Mohamed V. a venit la fața locului, și când a văzut dezastrul cumplit, a început să plângă. Se crede, că focul a fost pus de o ceată de indivizi în mai multe puncte ale orașului. Poliția susține însă, că dezastrul este opera unei imprudențe comise de un arab, care își pregătea cafeaua într'un birt. Au căzut jertfă incendiului: doi soldați, mai mulți pompieri, patruzece de particulari, și câteva sute de răniți. Au rămas cam 50 mii de oameni fără adăpost.

Expoziție de vite. Din Brașov se scrie, că reuniunea agricolă sâsească din Ardeal organizează o expoziție de vite în primele zile din Octombrie a. c. Ministrul de agricultură a dat un ajutor de 62 mii coroane pentru scopurile acestei întreprinderi, unde vor fi expuse atât vite, cât și produse din țară și mașine agricole.

Constituire. Adunarea de constituire a despărțământului Hunedoara al „Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român” se va ține Duminecă în 30 Iulie n. a. c. în Hunedoara, la orele 11 și jumătate. Delegatul Asociației este dl O. C. Tăslăuanu.

Calduri mari stăpânesco de mai multe zile în toată lumea. Termometrul în umbră a arătat 37 grade Celsius în Paris, 40 de grade în Londra. În Viena s'au întâmpat numeroase cazuri de insolajune. Același lucru se anunță și din alte orașe. În Sibiu maximul temperaturii în săptămâna aceasta a fost 31 grade în umbră.

Ars de vin. În Tarcheșul din comitatul Brașovului doi copilași s'au urcat într'un pod de fân, și jucându-se cu chibrite au dat foc fânului. Unul dintre băieți și a găsit moartea în flăcări.

Act de mulțămire Maria Moroșan I. Todor, Maria Moroșan I. Grigore și Ana Blășfalăuan I. Todor din Blășfalău de jos (tract. Bistrița) au dăruit pentru sf. biserica noastră ort. română din Ponor, tractul Lupș, un rând complet de vestimente bisericesti, pentru care faptă creștinească și pe această cale le aducem mulțămite noastre. Ponor, în 12 Iulie 1611. *Petru Panța* epitrop I.

Un sarcofag roman. Cu prilejul unor săpături într-o stradă a Budapestei lucrătorii au descoperit un cosciug de piatră, despre care specialiștii susțin că este un sarcofag roman din veacul al treilea. O inscripțiune de pe acest sarcofag arată că într'ansul se găsesco rămășițele unui centurion roman.

Convocare. On. membri ai Desp. IV. *Murăș-Vicaria* al „Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român”, precum și toți cei ce doresc înaintarea în cultură a poporului român, prin aceasta sunt invitați la adunarea generală ordinată a acestui despărțământ, ce se va ține în curtea parohială gr. cat. din Căptălanul de Mureș la 13 Aug. st. n. 1911, la 10 ore a. m. *Emiliu Pop* dir. desp.

Desmintire. Știrea dată în numărul trecut, după z'arele germane, că prelatul *Martin Schleyer*, părintele limbii Volapük, ar fi murit, se desminte. Un ziar din Colonia anunță, cu părintele Schleyer e sănătos și vesel.

Economie. Ministrul de agricultură fiind de părere că lipsa vitelor provine și din consumarea prea multă a carnei de vițel, a dat o poruncă, în care oprește tăierea vitelor în vârstă mai jos de patru săptămâni. Autoritățile veterinare sunt însărcinate a supraveghea executarea acestei dispoziții, a cărei neurmărire va fi aspru pedepsită.

Catedră nouă. La universitatea din Graz se crede, că se va înființa o catedră de oratorie. Profesor la noua catedră va fi chemat un membru din comitetul teatrului din Graz.

Prigonirea industrișilor boemi în Germania. Cu 1 Septembrie intră în vigoare ordineașinea ministrului de interne, prin care guvernul Prusiei expulzează pe industrișii boemi imigrați în Prusia dela 1909 încoace. Acești industriști sunt îndatorăți a părăsi teritoriul prusian până cel mai târziu în 20 Decembrie 1911. Industrișii boemi, cari s'au eșezat în Prusia înainte de 1909, deocămdată vor putea să rămână și mai departe acolo.

Vânzarea averilor unei regine. Din Lisabona se scrie, că moștile răposatei regine Maria Pia, în valoare de un milion funți sterling, vor fi puse în vânzare. Din sumele care vor intra, se vor plăti datoriile ce avea regina la particulari și la stat.

Cărți și reviste.

Din țări străine, de Iuliu T. Mera, cu portretul autorului, Arad 1911, tip. „Tribuna”. Volumul cuprinde următoarele articole: R. Fiavel. O țară feroce (Germania). Pictura olandeză. Michelangelo. Rembrandt. T. zian. Din țera morilor de vânt. Capri. Cel mai mare idealist. Sora lui Leopardi. Sorrento. Savonarola. — Prețul 2 coroane.

Candela, foaie bisericească-literară, Nr. 7 din Iulie 1911 cuprinde: Profetul Malachia, de Dr. S. O. Ispesun. Epistolele pastorale ale episcopilor noștri, de Dr. Lazăr Gherman. Istoria patimilor Domnului nostru Isus Hristos, de I. Bucevșchi. Text rusec. Scurte comunicări. Întrebări și cazuri pastorale. Cronică.

Neamul Românesc Literar, Nr. 25-6 din 10 Iulie 1911 cuprinde: La deschiderea cursurilor de vară. Cu straiul rupt și ud, poezie de G. Rotici. Desorientarea în literatură, de D. Tomescu. Mărturie de legătură între Grigore Ghica și Rusia, de Șt. Bereschet. Bătrânul, povestire de Mihail Procopie. Sosisoarea, poezie de Volbură Poiană. Atacul contra Sorbonei: Criza limbii franceze, de N. Șerban. Plecarea lui Enea, poezie de Ion Sân Grigoriu. Cugetări, de N. Iorga.

Biserica Ortodoxă Română, Nr. 3 din Iunie 1911 cuprinde: Aote oficiale. Scrișoarea S. Sale Patriarhului Constantinopolului către I. P. S. Mitropolit Primat Atenasie. Consistorul superior bisericesc. Ciril Lucaris, de C. Erbioeanu. Rolul educativ al profesilor, de M. P. Literatură antireligioasă. Ferieirea veșnică a dreptilor. Pentruce învățății desprețuiau și urau creștinismul, de Drag. Demetrescu. Drul Barbu Constantinescu. Administrația sfintei noastre biserici, de B. Mangăru. Prin Banatul Timișorului, de Nicolae M. Popescu. Oficiale. Mișcarea în personalul clerical din țară. Donațiuni. Publicațiune.

Stipendii pentru tineri meser. și comercianți.

Camera comercială și industrială din Brașov, ne vestește, că împarte 3 stipendii pentru industriști (meseriași) tineri și 1 pentru un comerciant tânăr, în suma de câte 500 cor.

La stipendiile acestea pot concura meseriași, resp. comercianți tineri, cari au locuință stabilă și sunt născuți în cercul camerei, care cuprinde comitatele Sibiu, Brașov, Făgăraș și Târnava-mare.

Stipendiile pentru meseriași se dau la astfel de tineri silitori, cari voesc să-și lărgesc cunoștințele de specialitate, câștigăte până acum, prin cercetarea unei școale de specialitate pentru industrie.

În rugare să se pună numele, locuința, starea familială, apoi ramul ales de el și planul amănunțit asupra căii pe care crede a se putea perfecționa (desăvârși). Mai departe trebuie să dovedească concurenții cunoștințele de limbă și să adauge la rugare atestatul de botez, atestat școlar și cel doveditor al ocupațiunii lor de până aci, cum și testimoniu de moralitate dela comuna politică competentă.

Concurenții, cari doresc să cerceteze academia comercială sau școala comercială superioară, au să arete etatea (vârsta), starea familiei lor, apoi planul cum cred să-și valorizeze mai târziu cunoștințele câștigăte în interesul comerțului indigen; asemenea sunt a se produce atestate despre studiile absolvate și despre cunoștințele de limbă.

Rugările tuturor petenților trebuiesc timbrate pentru fiecare coală cu timbru ungar de câte 1 cor. și sunt a se înainta camerei cel mult până în 15 August n. o.

Industriași (meseriași) provăzuți cu stipendii trebuie să se oblige în scris, că mai târziu se vor așeza în patrie, iar comerciantul că mai târziu se va pune în serviciul comerțului din patrie, fără privire, că ocupă post în străinătate sau în patrie; neîmplinind îndatorirea aceasta cei împărțășiți cu stipendii vor trebui se restituie stipendiile primite.

Interesul nostru național, ca la aceste stipendii să reflecteze cât mai mulți din tinerii noștri meseriași și comercianți.

Sibiu, 23 Iulie 1911.

Comitetul „Reuniunii sodalilor rom. din Sibiu”.

Vic. Tordășianu
prez.

Stefan Duca
notar.

Nr. 260/1911.

(188) 2—3

Concurs.

Sistemizându-se în parohia **Vurpăr** cl. I (primă) *) post de capelan cu drept de succesiune, pe lângă parohul Ioan Stanca, prin aceasta se scrie pentru acel post concurs, cu termen de 30 zile, dela prima publicare în acest jurnal.

Capelanul va beneficia de jumătatea tuturor venitelor parohiei specificate în coala B.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu, în termenul sus indicat, îndatorându-se concurenții a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare la biserică, pe lângă restricțiunile reglementare spre a cânta și predica, resp. celebra.

Alba-Iulia, 28 Maiu 1911.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu sinodul parohial (§. 6. Reg. pentru parohii).

Ioan Teculescu
protopresbiter.

*) În Nrul 69 al „Telegrafului Român” numai din eroare s'a publicat, că parohia Vurpăr e de clasa a II-a.

Nr. 301/1911.

263 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci vacante din comunele bisericesti de jos, ale protopopiatului Câmpenilor se publică concurs cu termenul 1 August 1911 st. v.

1. **-Peleş** cu salariu 1000 cor., 600 cor. dela biserică și 400 cor. ajutoare, — locuință cu grădină.

2. **Poiana-Valeaverde** cu 1000 cor. din repartitie și locuință cu grădină.

3. **Săcătura** cu 1000 cor. din repartitie și locuință cu grădină.

4. **Vidra-de-sus** (postul II-lea inv.) cu 1000 cor. din cassa bisericească și relut de locuință 150 cor.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi să trimită rugărilor concursuale cu documentele recerute la subscrierul oficiu.

Cvintinaliile se vor compune numai după serviciul în aceste posturi.

Câmpeni, 12 Iulie 1911.

Oficiul protopopesc gr. or. al Câmpenilor.

Romul Furdul
protopresb.

Nr. 279/1911.

(264) 1—3

Concurs.

În protopopiatul Săliștei sunt de ocupat următoarele posturi învățătoresci, pentru întregirea cărora se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în „Telegraful Român”, în condițiile mai jos înscrise:

I. În comuna **Aciliu**:

a) Salar fundamental (1000) una mie coroane din cassa bisericească, solvibil în 4 rate treilunare anticipate;

b) Cuartir natural în edificiul școlii sau aiurea;

c) Grădină școlară, unde învățătorul ales va fi îndatorat să instruiască și copiii dela școala de repetiție economică în legumărit și pomărit;

d) Pentru conducerea școlii de repetiție economică i se dă învățătorului o remunerație de (100) una sută coroane;

e) Cuincuenalele i se vor socoti numai după anii de serviciu neîntrerupt la această școală;

f) Totodată e îndatorat învățătorul, care va fi ales, să instruiască copiii de școală în cântările bisericesti, formând cu ei cor în mai multe voci spre a putea cânta în biserică la sfânta liturgie.

II. În comuna **Gurarăului**:

a) Salar de (1000) una mie coroane și anume: 600 cor. dela cassa bisericească, iar 400 cor. din visteria statului;

b) Cuartir natural sau 40 cor. anual din cassa bisericească;

c) Relut de grădină 20 cor;

d) Învățătorul va fi obligat a cânta în strună la Dumineci și sâmbătoare și a propune și la școala de repetiție economică, fără remunerație deosebită.

Ceice doresc a ocupa vre-unul din aceste posturi sunt invitați a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare în comunele respective spre a face cunoștință cu poporul și a-și arăta abilitățile lor în cântarea bisericască.

Petițiile instruite cu toate documentele de lipsă în senzul regulamentului nostru școlar se vor înainta în termenul indicat subsemnatului oficiu protopopesc.

Săliște, în 11/24 Iulie 1911.

Oficiul protopopesc al Săliștii în înțelegere cu comitetele parohiale din Aciliu și din Gurarăului.

Dr. Ioan Lupaș
protopresb.

Nr. 2877/1911 prot.

(262) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **vice-notar** în comuna **Apoldul-mic** (cercul Mercurea, comitatul Szeben) dotat cu 1000 cor. salariu anual, prin aceasta public concurs nou și provoc pe reflectanții la acest post a-și înainta cererile lor instruite conform § 6. art. I. din 1883. respective § 3. art. XX. din 1900 și cu atestate despre serviciile lor de până acuma subsemnatului oficiu pretorial până în **10 August 1911.**

Cunoașterea în vorbire și scris a limbii românești se recere necondiționat.

Ziua de alegere se va defige ulterior.

Mercurea, la 18 Iulie 1911.

Pentru primpretorul cercului:

Dr. Baku
pretorul cerc.

Cancelarie administrativă și biurou de informațiuni

în

Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale, mijloace împrumuturi personale, hipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijloace cumpărări, vânzări, exarandări de bunuri, mașini, motoare, și alte rechizite economice; finanțez parcelări de mori, exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efectuează tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență. (84) 15—

Dr. Constantin Manea,
advocat diplomat.

VIII Aggteleki-u 10., I. 7. Telefon 171-27.

Am onoare a aduce la cunoștință onoratului public românesc, că mi-am deschis

cancelaria advocațională

în Budapesta, VIII., Hunyadi utca 15.

Dr. Liviu Lința

(256) 2—3

advocat.

O casă

foarte rentabilă potrivită pentru argășitor, măsar, vâpsitor e de vânzare. Pentru informațiuni mai de aproape la

(248) 4—6

Rudolf Mühlsteffen,

Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 29.

Admoniare!

Société des Papiers Abadie.

Învindu-se în timpul din urmă diverse falsificate a marcei tuburilor noastre foarte plăcute și de toți cunoscut

RIZ ABADIE (Riz doré)

rugăm onorata noastră clientelă a fi cu atenție la numele Abadie, de oarece falsificatele să silească a fi cu alte numiri înlocuite. Vă sfătuim deci să fiți precauți la cumpărarea vreunei imitațiuni fără valoare, căci contra acestora vom interveni cu toate mijloacele legale permise! Société des Papiers Abadie. (124) 9—52

Fumători de țigarete!

Uciți-Vă contra oribilei scumpiri a țigaretelor! Nu Vă sfiți de mica osteneală! Folosiți tuburi

Jacobi Antinicotin

ori foite de țigar. „**OTOMAN**“ (caci turcesc) și „**TIP-TOP**“ (cu bucatura aurită).

(255) 2—3

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88—89

Birou central, stabiliment medical:
Budapesta, Ferencz-körút 29

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. și 4—5 p. m.

[448] 29—

Director-șef

Dr. Cosmutza.

Crutați și Vă încercați norocul fără margini!

Fiecare loz câștigă necondiționat! Câștigurile se plătesc imediat!

Tragerile și câștigurile sunt chezașuite din partea visteriei statului!!..

500,000 cor.

va fi **câștigul principal**, care se va sorti la tragerea din **25 August 1911** a lozurilor dela **Banca Hipotecară Ungară!**

Vă invităm cu toată onoarea a cumpăra cel puțin o bucată două din lozurile acestea de prima bonitate, cari prezintă **necondiționat cel mai bun sistem de păstrare** combinat cu celea mai **extraordinare șanse de câștig**, fără de **nici un risic** și fără a pierde un ban măcar!!..

Pentru a înlesni oricui cumpărarea acestor lozuri, **le vindem** și pe **rate lunare** și anume de prezent pe: **36 rate de câte 6 coroane.**

NB. Aceluia, care ne trimite primele 3 rate de odată, **ii evităm a 4-a rată gratuit!!..**

Deja după achitarea ratei prime participă fiecare cumpărător la joc, iar câștigul este în întregime al lui. **Cu plăcere trimitem oricui prospectul cu explicațiile necesare.** Binevoii a ne trimite adresa corectă.

6 trageri în fiecare an!!.. 25 Februarie, 25 Aprilie, 25 Iunie, **25 August**, 25 Octomvrie și 27 Decemvrie, în decursul cărora se trag la sorti peste **2 și 1/2 milioane cor.** **Durata jocului** este încă circa **48 de ani**, în care restimp se împarte proprietarilor de lozuri suma considerabilă de circa **130 de milioane cor.**

Acelaș număr poate câștiga și de mai multe-ori.

Lista oficioasă de trageri se trimite după fiecare tragere punctual!

Cu ocaziunea aceasta notăm, că câștigul principal dela tragerea ultimă din **26 Iunie a. c.** în sumă de **100,000 cor.** s'a solvit deja fericitului posesor al lozului **Seria 950, Nr. 9.**

Comandele sunt a se adresa pe cuponul dela mandatul postal către

Ústredná Banca Úcastinný Spolok,
Budapest V., Sas-u. 24 sz.

(258) 1—3

VASILE BAN

Strada Ocnei 7 * SIBIIU * Strada Faurului 16

în casa sa proprie

„La cizma roșie“

cel mai mare

Depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii de ambele sexe.

Comandele din provincie se execută prompt și cu prețuri moderate, la caz că nu corespund se primesc îndărăt și se schimbă cu altele.

(221) 2—

Trimitem ghete de probă și la locuință în orice timp.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nou, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(278) 39—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețuranturi ilustrate gratis.

